

En lugnare version av Atlantkusten

Ön är uppkallad efter en mytisk vit ko men svarthuvade får ersatte för länge sedan vita nötkreatur.

Irlands västkust kan erbjuda breda, vita sandstränder, små lugna vikar, sol och blomstrande rhododendronbuskar på fårbetade kullar. Mera spännande är nog Wild Atlantic Ways dramatiska klippstup, oländiga marker, blytungta molnformationer och vindpinade stränder. Vi besöker Connemara och två öar längs den "vilda" Atlantkusten.

Efter två och en halv timmes resa rakt västerut från Dublin gör vi ett längre uppehåll vid Derryclare Lough i Connemara. Jag får ett slags déjà vu-upplevelse som inte är en illusion. Jag känner nämligen igen denna ovanligt fotogeniska naturkuliss från resehandböcker och nätsidor; i förgrunden en romantisk ö med ståtliga tallar, i bakgrunden Twelve Pins dimhöljda bergstoppar.

Senare inser jag att den timplånga sträckan mellan Galway och Clifden är som en uvertyr till Connemaras

myrar och mytomspunna natur, avbetad av får. Connemara är egentligen en kulturell beteckning för en geografiskt oklar region på västkusten där det ännu talas iriska. Det är inte svårt att i tankarna förflytta sig tillbaka i tiden. Potatispest, hungersnöd och den därpå följande emigrationsvägen till USA satte under 1800- och 1900-talet djupa spår i landskapet. Man lägger nästan genast märke till de många ruinerna efter små bondgårdar och samhällen som övergavs efter "den stora svälten" (1845–52) och alla senare

kriser. Fattigdomen började man få bukt med först när Irland gick med i EEG/EU 1973. Den böljande magra terrängen med många olika typer av våtmarker duger inte till så mycket annat än betesmark. Men i dag vill vi som turister uppleva mycket av det som förr hindrade regionens ekonomiska utveckling; den dramatiska Atlantkustens oländiga terräng, det nyckfulla vädret och rofylldheten. Västkustens 2 300 km långa turistrutt döptes av Irlands turistryrå till The Wild Atlantic Way. Vi kör och vandrar ungefär en tion-

dedel av sträckan, men hur vild är den egentligen?

För 400 år sedan dominerades stora delar av landet ännu av täta skogar, men i Connemara har trädbeståndet mer eller mindre reducerats till skogsdungar och trädklångor. Stora ytor täcks av rhododendronbuskar. Blommornas lila färgprakt imponerar, men det rör sig om en introducerad art som är svår att bekämpa. Närmare kusten är ärtörne med sina taggiga och ogenomträngliga buskar förhärskande. Men de gula blommorna är mycket vackra och arten är åtminstone inhemsk.

Den vita kons ö

Vi stannar över natten i Clifden (2 600 innevånare), Connemaras största stad. Varje år i augusti lockas hästentusiaster från hela världen till Clifdens ponnyshow. Connemara-ponnyen är mångsidig och perfekt som ridhäst för barn. Korsar man denna äkta irländska ras med ett engelskt fullblod kan det resultera i

en utmärkt tävlingshäst. Irländare älskar sina hästar och i Connemara ser man främst den lokalt framavlade rasen.

Vi tar in på Abbeyglan Castle Hotel som tronar lite förnämt på en kulle ovanför staden. Inredningen påminner om en gammaldags brittisk herrklubb, med skillnaden att maten är högklassig. Ägaren **Paul Hughes** är genuint underhållande och framför in på småtimmarna i baren både gamla traditionella folksånger och nyare U2-låtar. Efter en generös frukost fortsätter vi längs Sky Road som först klättrar högst upp och sedan slingrar sig runt halvön. I dag är vädret grådisigt men normalt ser man ett pärlband av öar, påstår vår guide. Han pekar ut ett ganska oansenligt hus som tjänade som **Peter O'Tooles** tillflyktsort när han ville undvika paparazzi. Där kunde skådespelaren ostört pokulera med kändisar som **Richard Harris**, **Muhammad Ali** och **Richard Burton**. För att vi ska hinna till färjan från

■ Clare Island Lighthouse togs ur bruk redan för ett halvsekel sedan. Fyren har förvandlats till ett livsstilshotell, och det är främst utsikten som imponerar.

■ Slottet invid Clare Islands hamn tjänade som 'piratdrottningen' Gráinne O'Malleys huvudkvarter. Öns poliser inkvarterades här förra seklet.

■ Ön kan erbjuda lite av allt som man hittar på den irländska västkusten; sandstränder, en borg, branta klippor, ett berg och fårbetade kullar.

Cleggan till Inishbofin har vi ingen tid för selfies utanför O'Tooles boning. Inis Bó Finne (Inishbofin) betyder på iriska *den vita kons ö*, vilket hänger ihop med en myt om en gammal kvinna och hennes ko som förvandlades till stenstod. Ön ligger 8 km utanför kusten och på väg in till hamnen passerar man ett fort som den engelske statsmannen **Oliver Cromwell** på 1650-talet förvandlade till ett fängelse för katolska präster. De tvingades senare bosätta sig på ön Monserrat i Karibiska havet där det fortfarande finns en irländsk koloni. Inishbofin är till sin yta endast 5,7 gånger 4 km, men under sommarmånaderna flockas fågelskådare, valspanare, sportfiskare, vandrare och musikälskare till ön. Vi hör kornknarrens mekaniska läte, men den väl kamouflerade gråbruna fågeln förblir osynlig.

Trots duggregn och dimma är det inte särskilt ansträngande att följa stigen som går längs kusten. Uppe på en höjd med utsikt mot fastlan-

400

år sedan dominerades stora delar av landet ännu av täta skogar, men i Connemara har trädbeståndet mer eller mindre reducerats till skogsdungar och trädklungor.

det kan man ana spår efter en fästning från järnåldern. Bland de höga och dramatiska klipporna skapade irländska rebeller ett tillhåll under frihetskriget 1919–21. Svart-huvade får utgör majoritetsbefolkningen, men de springer undan så fort vi dyker upp. Däremot är gräsälarna nyfikna och håller ett öga på oss från vattnet. Havet är lugnt och därför vägrar det geologiska blåshålet spruta, men det broliknande valvet som formar ingången till na-

turfenomenet är imponerande i sig själv. Vi passerar en torvtäkt, en vit strand, en stämmningsfull kyrkogård, små bondgårdar, sociala rödhåriga grisar, öns perfekta naturhamn och avslutar rundvandringen med några välförtjänta pints of Guinness i hotellpuben.

Doonmore Hotels bekvämligheter är spartanska men restaurangens generösa fiskrätter är i gourmetklass. Puben är känd för sina traditionella musikaftnar. Lokalbefolkningen, som under detta millennium aldrig överstigit 200 personer, består av småbönder, yrkesfiskare och folk som lever på turism. På grannön Clare Island, som till ytan är nästan lika stor, hittar man ett ganska liknande mönster.

Piratdrottningen

Trots att Clare Island kan skimras från Inishbofin måste vi först återvända till fastlandet för att ta oss dit. Clare Island är om möjligt mera vindpinad än Inishbofin. Öns si-

luett domineras av Croaghmore (462 m) och ett mindre berg. Den notoriska piratdrottningen **Gráinne (Grace) O'Malley** (1530–1603) bodde i fästningstornet invid hamnen. Engelsmännen misslyckades under långa tider med att underkuva O'Malleyklanens fästen på Irlands västkust. Drottning Elizabeth I bjöd därför "sjödrottningen" Grace till Greenwich för att underhandla om fred. Gráinne O'Malley begravdes förmodligen i Cisterciensordens klosterkyrka på ön. Den medeltida byggnaden påminner om en borg, men kyrkan är sällan öppen för allmänheten. Man kan be att få koden till låset. Den bekmörka interiören och de primitiva takmålningarna är faktiskt sevärda.

Öns fyr togs ur bruk 1966 och förvandlades för några år sedan till ett livsstilshotell med 6 rum som alla har en mycket individuell karaktär. Läget är superb och ganska avlägset, men priserna matchar de branta klipporna som hotellet står på.

Clare Islands vandringsrutten är inte särskilt krävande. Vårt besök sammanfaller med varmt värväder och därför föreslår vår guide en simtur. Entusiasmen är inte överväldigande, men jag ställer upp. Den nästan kritvita stranden och majestätiska blå Atlanten ser så inbjudande ut i solskenet. Jag belönas med ett iskallt dopp, en värdig avslutning på en ovanligt njutningsfull resa. Vädret var nästan för ljumt, och för mycket sol vill man inte ha på Irland. Det känns mera genuint irländskt och stämmningsfullt när molnen är blytung och den piskande vinden förmår den mäktiga Atlanten att brusa upp i vredesmod. Men jag har under en tidigare resa på Västkusten upplevt Irlands vildaste naturkrafter och kan jämföra. Numera föredrar jag The Nice N' Easy Atlantic Way.